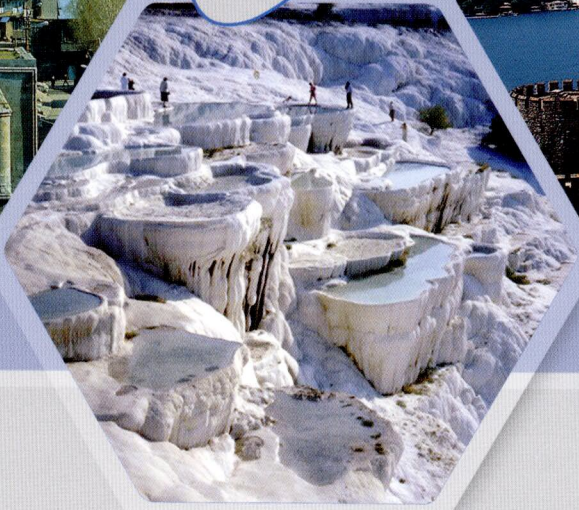

ANA DİLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ

ANA DİLİM TÜRKÇE

DERS
KİTABI

6

Academy
Verein für Bildungsberatung e.V.

DİLSET
YAYINLARI

www.dilset.com

İÇİNDEKİLER

OKUMA-ANLAMA

DİNLEME-ANLAMA

TAMAMLAYICI BİLGİLER

KONU
1

Farkında mısın?

Anne Merhameti

Fiiller

KONU
2

Vatan

Anadoluda Düğün

Fiillerde Zaman

KONU
3

Adam Olmak

Taş

Olumlu ve Olumsuz Fiiller

KONU
4

İnsanları Memnun Etmek
Kolay mı?

Acele Karar Vermeyin

Fiillerde Soru

KONU
5

Günümüzde Spor

Galatasaray

1. GÖRÜLEN (-di'li) GEÇMİŞ ZAMAN KİPİ
2. ÖĞRENİLEN (-miş'li) GEÇMİŞ ZAMAN KİPİ

KONU
6

Mektup

İnsanlık Dersi

3. Şimdiki Zaman Kipi

KONU
7

Öğrenmede Başarılı
Olmanın Yolu

Bir Kartal Masalı

4. Gelecek Zaman Kipi

KONU
8

Atla Eşek

Kurabiye Hırsızı

5. Geniş Zaman Kipi

KONU
9

Bayrak

Eskici

Dilek Kipleri-1

KONU
10

Hatanızı Kabul Ediniz

İyimser Olmalı

Dilek Kipleri-2

KONU
11

Hoşgörü

Çivi

Dilek Kipleri-3

KONU
12

Dile Sevgi Ve Saygı

Güzel Ülkem Türkiye

Dilek Kipleri-4

KONU
13

Hayatımın En Acı Dersi

Doktor

Fiillerde Zaman (Anlam) Kayması

KONU
14

Bakış Açısı

Kulübem Yanıyor

Kurallı Birleşik Fiiller-1

KONU
15

İsraf, Açlık Ve Ölüm

İsraf

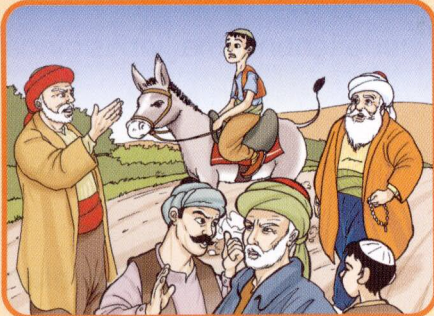
Kurallı Birleşik Fiiller-2

KONU
16

Batıl İnançlar

İlkel Topluluklarda
Batıl İnançlar

Edilgen Fiiller

OKUMA-ANLAMA**DİNLEME-ANLAMA****TAMAMLAYICI BİLGİLER**KONU
17

Yılın Babası

Baba Nasihati

İsteş Fiiller

KONU
18

Kavuk

Yolunacak Kaz

Ek Fiil (Ek Eylem)-1

KONU
19

Merhamet Duygusu

Antikacı

Ek Fiil (Ek Eylem)-2

KONU
20Lütfen Kemerlerinizi
Bağlayınız

17 Yaşında Ölüm

Cümlede Anlam-1

KONU
21

İhtiyar

Ziyafet

Cümlede Anlam-2

KONU
22

Ücret

Dolmuş

Cümlede Sözcük Sayısı

KONU
23

İstanbul

Kıtaları Birleştiren Ülke

Cümlelerin Anlam Özellikleri

KONU
24

Kırkpınar Güreşleri

Sağlık Ve Mutluluk

Cümlelerin Diğer Anlam
Özellikleri-1KONU
25

Fatih Sultan Mehmet

Malazgirt Savaşı

Cümlelerin Diğer Anlam
Özellikleri-2KONU
26

Sır Saklamak

Dil

Cümlelerin Diğer Anlam
Özellikleri-3KONU
27

Başarı Nedir?

Sparky

Cümlelerin Diğer Anlam
Özellikleri-4KONU
28

İnsan Ve Ağaç

Üzüm Hikâyesi

Cümlelerin Diğer Anlam
Özellikleri-5KONU
29

Verilen Sözü Tutmak

Mehmet Akif

Aktarma Cümleleri

KONU
30

Uyuşturucu Ve Sigara

Mavinin Hikâyesi

Noktalama İşaretleri-1

KONU
31

Kuşun Nasihati

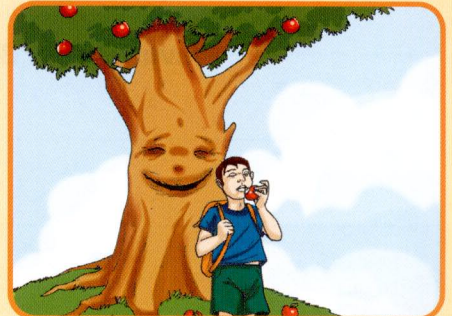
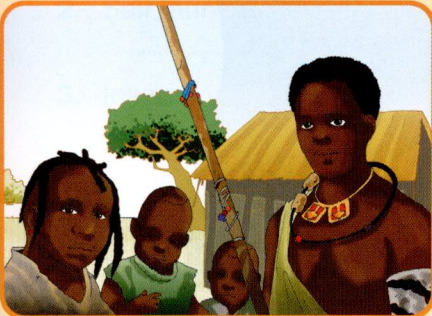
Çatlak Kova

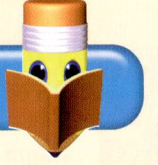
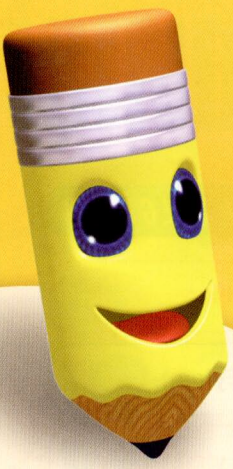
Noktalama İşaretleri-2

KONU
32

Memleketim

Oya Tatilde

Büyük Harflerin
Kullanıldığı Yerler

Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

FARKINDA MISIN?

Anneciğim bilmem farkında mısın?
Söylenmemiş en mübarek, en aziz
Duygularla çepeçevre... çaresiz...
Sana yöneldiğimin farkında mısın?

Demeden yakın, ırak
Bulutlarla savrulup, ırmaklarla akarak
Sana "Anne" diyen dilleri kıskanarak
Kapına geldiğimin farkında mısın?

Bütün anneleri düşündüm tek tek
Sensin benim için en güzel örnek
Seni dinleyerek, seni görerek
Nasıl yüceldiğimin farkında mısın?

Seni göremedim diye bu bahar
İçimde bin türlü duygunun isyanı var
Turnaların gökyüzünü sevdiği kadar
Seni sevdiğimin farkında mısın?

Yavuz Bülent BAKİLER

METİN İNCELEME

1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

- yücelmek :
- savrulmak :
- kıskanmak :
- mübarek :
- isyan :

2. Aşağıdaki deyimın anlamını yazınız. Bu deyimı cümle içinde kullanınız.

- kapısına gelmek
.....
.....

3. Aşağıdaki kelimeleri eş veya yakın anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. duygu	a. nehir
2. ırak	b. his
3. ırmak	c. uzak
4. demek	d. misal
5. örnek	e. söylemek

2. ANLAMA-KAVRAMA

1. Aşağıdaki cümleleri okuduğunuz şiire göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

kıskanarak / duygunun / aziz / farkında mısınız? / örnek

- Sana en mübarek, en duygularla yöneldim.
- Sana "Anne" diyen dilleri kapına geldim.
- Benim için en güzel sensin.
- Seni dinleyerek, seni görerek nasıl yüceldiğimin
- Seni bu bahar göremedim diye içimde bin türlü isyanı var.

2. Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

- Şair, annesine hangi duygularla yöneliyor?
.....
- Şair, annesini kimden kıskanıyor? Bunu, hangi mısradan anlıyorsunuz?
.....
- İnsanın yücelmesinde en büyük rol kimindir?
.....
- Şairin duyguları, neden isyan etmektedir?
.....
- Şair, annesine olan sevgisini, hangi varlıkla karşılaştırıyor?
.....

DİNLEME-ANLAMA

1. "Anne Merhameti" adlı metni dinleyiniz.

2. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

saçlarını / kucağına / nefesi / açığa / hayal kırıklığı

1. Mutlu anne, bebeğinin minik yüzünü görmek için kundağı açtı ve şaşkınlıkla âdeta tutuldu.
2. Çocuk, bir gün okul dönüşü koşarak eve geldi ve kendisini annesinin attı.
3. Hıçkırıyordu... Bu onun yaşadığı ilk büyük idi.
4. Kızıl kahverengi eliyle geriye doğru itti.
5. Bu derin sır, yıllar boyu gizlendi. Ancak bir gün çıkma zamanı geldi.

3. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

1. () Bebek, bir kulağı olmadığı için duyamıyordu.
2. () Çocuk, okulunda başarılı bir öğrenci değildi.

3. () Babası, kulaklarını vermek istemedi.
4. () Çocuk, kulaklarını annesinin verdiğini; ancak annesi ölünce öğrenebildi.
5. () Çocuğa yeni kulaklar takıldı; ama çocuk evlenemedi ve bir iş bulamadı.

4. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Anne, kundağı açınca niçin çok şaşırıldı?
.....
2. Çocuk, niçin okuldan ağlayarak eve geldi?
.....
3. Çocuğa kulak takılınca çocuğun hayatında ne gibi değişiklikler oldu?
.....
4. Çocuk, kendisine iyilik yapan kişiyi niçin bu kadar çok öğrenmek istiyordu?
.....
5. Bu hikâyeden nasıl bir sonuç çıkarabiliriz?
.....

KONUŞMA

1. "Gerçek sevgi yapıldığı bilinen şeyde değil, yapıldığı hâlde bilinmeyen, söylenilmeyen şeydedir." cümlesini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Sizce, eğer başkalarının yaşamasına vesile olarsa organ bağıışı yapılabilir mi? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

YAZMA

1. Seni dinleyerek, seni görerek Nasıl yüceldiğimin farkında mısın? dizelerinden ne anlıyorsunuz? Bir paragrafta yazınız.
2. Annenize, sizin için yaptığı fedakârlıklardan dolayı bir teşekkür mektubu yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

FİİLLER

Çocuk, koşuyor.İşçi, çalışıyor.Kuş, uçuyor.Adam, gülüyor.Çocuklar, top oynuyor.Yağmur yağıyor.

Yukarıdaki resimlerin altındaki cümleleri inceleyiniz. Altı çizili kelimelerin resimde belirtilen hareketi, işi, durumu anlattığına dikkat ediniz. Bu örneklerde olduğu gibi hareketleri, işleri, oluşları durumları anlatan kelimelere fiil adı verilir.

Fiiller varlıkların hareketlerini, işlerini, durumlarını anlatan kelimelerdir. Fiiller sonuna "-mek, -mak" eklerinden biri getirilerek söylenir.

Şimdi "İnsan" varlığıyla ilgili fiiller yazalım:

düşünmek, gülmek, yemek, içmek, ağlamak, konuşmak, çalışmak, yürümek, koşmak, yaşamak, ölmek, bağırarak, okumak, oynamak, eğlenmek, gezmek, görmek, duymak, bakmak, anlamak,

OYUN EĞLENCE

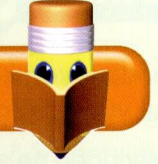
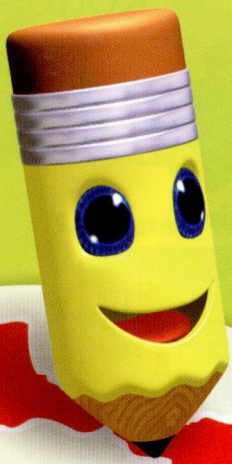
1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Cümleleri tamamlayınız ve bu kelimeleri tablodan işaretleyiniz.

1. Babamın babası benim **DEDEM** olur.
2. Erkek yeğenim benim kızkardeşimin olur.
3. Amcamın ve teyzemin çocukları benim olur.
4. Annem, ninem ve dedemin olur.
5. Annemin kız çocuğu benim olur.
6. Amcam benim babamın olur.
7. Ablamın kocası benim olur.
8. Erkek kardeşimin kız çocuğu benim olur.
9. Annemin kız kardeşi benim olur.
10. Ağabeyimin karısı benim olur.

E	M	Y	E	N	G	E	M	U	Ş	D
R	A	E	N	İ	Ş	T	E	M	E	S
K	Ğ	B	E	Z	Ş	İ	U	D	L	D
E	K	O	Ğ	L	U	Ğ	E	O	Ç	Ö
K	L	Ş	İ	Z	T	M	V	K	L	N
K	I	Z	K	A	R	D	E	Ş	İ	M
A	T	A	I	I	T	E	Y	Z	E	M
R	P	R	Z	Z	K	P	E	Ğ	E	Y
D	U	R	A	I	V	M	F	B	İ	B
E	I	R	K	K	U	Z	E	N	İ	M
Ş	V	E	S	D	E	L	Y	İ	S	A
İ	L	U	Y	E	Ğ	E	N	İ	M	Y

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Bebek beşiği, çocuklar eğlencesi, gençler geçimlerini sağladıkları yeri, evlat annesini, baba ailesini ne türlü duygular ile severse insan vatanını o türlü duygular ile sever.

Bu duygular, sebepsiz tabii bir istekten ibaret değildir. İnsan vatanını sever; çünkü Allah'ın bağışladığı şeylerin en azizi olan hayat, vatan havasını teneffüsle başlar. İnsan vatanını sever; çünkü Allah'ın en güzel hediyelerinden olan göz, ilk açılışında vatan toprağını görür.

İnsan vatanını sever; çünkü maddeten insanın vücudu, vatanın bir parçasıdır. İnsan vatanını sever; çünkü etrafına baktıkça her köşesinde geçirdiği ömrünün hazin bir hatırasını görür. İnsan vatanını sever; çünkü dünyaya gelmesine vesile olan atalarının sessiz mezarları ve onların evlatlarının dünyaya geldiği yer vatanıdır.

İnsan vatanını sever; çünkü hürriyeti, rahatı, hakkı, çıkarı vatan sayesinde olur. İnsan vatanını sever; çünkü vatan çocukları arasında dil birliği ve candan arkadaşlık sayesinde bir kalp yakınlığı ve fikir kardeşliği meydana gelmiştir.

İnsan vatanını sever; çünkü vatan öyle bir galibin kılıcıyla veya bir kâtibin kalemiyle çizilen hayalî sınırlardan ibaret değildir. Millet, hürriyet, çıkar, kardeşlik, tasarruf, egemenlik, atalara saygı, aile sevgisi, çocukluk hatıralarının hatırlanması gibi birçok hissin toplanmasından meydana gelmiş kutsal fikirdir.

Bundan dolayıdır ki insanlık tarihinin hangi dönemine bakılacak olursa olsun her zaman, her millettan çıkan ilmî fikirler ve yüksek ahlak sahiplerinin hepsi, vatan sevgisini dünya işlerinin hiçbirine değişmemiş, pek çoğu vatan yolunda canlarını feda etmişlerdir.

Bundan dolayıdır ki her dinde, her millette, her terbiyede, her medeniyette vatan sevgisi en büyük faziletlerden, en kutsal vazifelerdendir.

Namık KEMAL (Kısaltılıp sadeleştirilmiştir)

METİN İNCELEME

1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

maddeten :

hatıra :

hazin :

fazilet :

egemenlik :

2. Aşağıdaki deyimın anlamını yazınız. Bu deyimı cümle içinde kullanınız.

canını feda etmek:

.....

.....

3. Aşağıdaki kelimeleri eş veya yakın anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. kalp	a. anı
2. evlat	b. çevre
3. vatan	c. çocuk
4. etraf	d. yürek
5. hatıra	e. memleket

2. ANLAMA-KAVRAMA

1. Aşağıdaki cümleleri okuduğunuz metne göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

beşiği / fikir kardeşliği / teneffüsle / dil birliği / annesini / parçasıdır

1. Bebek; çocuk eğlenceyi; gençler geçimlerini sağladıkları yeri; evlat; baba ailesini ne türlü duygular ile severse insan vatanını o türlü duygular ile sever.
2. Bu duygular sebepsiz tabii bir istekten ibaret değildir. İnsan vatanını sever; çünkü Allah'ın bağışladığı şeylerin en azizi olan hayat, vatan havasını başlar.
3. İnsan vatanını sever; çünkü maddeten insan vücudu, vatanın bir
4. İnsan vatanını sever; çünkü vatan çocukları arasında ve candan arkadaşlık sayesinde bir kalp yakınlığı ve meydana gelmiştir.

2. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

1. () İnsan, vatanını sever; çünkü vatan çocukları arasında dil birliği vardır.

2. () Anne, evladını nasıl severse insan da vatanını öyle sever.
3. () Vatan toprakları galibin kılıcıyla, kâtibin kalemiyle çizilmiştir.
4. () Bazı ilim sahipleri ve yüksek ahlak sahiplerinin hepsi vatan yolunda canlarını feda etmişlerdir.
5. () Bütün milletlerde, vatan sevgisi en büyük fazilet ve en kutsal vazifedir.

3. Aşağıdakilerden hangi "Vatan" adlı metinden çıkarılamaz?

- A) Bütün medeniyetlerde vatan sevgisi en büyük faziletlerdendir.
- B) Baba ailesini nasıl severse insan vatanını öyle sever.
- C) Vatan bir galibin kılıcıyla ya da bir kâtibin kalemiyle çizilen hayalî sınırlardan ibarettir.
- D) Bugün bazı gençler vatanlarına sahip çıkmaktadır.

DİNLEME-ANLAMA

1. "Anadoluda Düğün" adlı metni dinleyiniz.

2. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metindeki olay akışına göre sıralayınız.

- Yemekler yendikten sonra erkeğe ve kıza nişan yüzükleri takılır.
- İstenecek kızın evine haber gönderilir ve kızın evine gidilir.
- Söz kesilir. Nişan günü belirlenir.
- Dünürçüler, kıza ailesinden isterler.
- Düğün merasimi yapılır.

3. Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

1. () Kına gecesi, düğünden sonra yapılır.
2. () Damadın ailesi, değişik hediye ve takılarla kız evine gider.
3. () Nişan yapılırca kız ve erkek evlenmiş olur.

4. () Anadolu'da düğünler üç aşamalıdır: Nişan, söz kesme ve düğün.

5. () Nişan gecesi, kızın eline kına yakılır.

4. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Türkiye'de düğünler kaç aşamalıdır? Bu aşamalar nelerdir?

2. Dünürçüler kız istemeye hangi söz ile başlar?

3. Düğün gününde neler yapılır?

4. Nişanda erkek tarafı ve kız tarafı ne gibi hazırlıklar yapar?

5. Düğün öncesi hazırlıklar nelerdir?

KONUŞMA

1. Bu vatan toprağın kara bağrında,
Sıra dağlar gibi duranlarındır.
Bir tarih boyunca onun uğrunda,
Kendini tarihe verenlerindir.

A. Nihat ASYA

**Yukarıdaki dörtlükten neler anlıyorsunuz?
Arkadaşlarınıza anlatınız.**

2. Bizler bugün ülkemizin gelişmesi ve ilerlemesi için neler yapabiliriz? Arkadaşlarınızla tartışınız.

YAZMA

1. “Ağlarsa anam ağlar,
Gerisi yalan ağlar.”
dizelerinden anladıklarınızı bir paragrafta yazınız.
2. Gelenek ve göreneklerinize göre düşünleriniz nasıl yapılıyor? Ailenizden de yardım alarak defterinize yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

FİİLLERDE ZAMAN

“Çocuklar okula gitmiş.” cümlesinde “gitmiş” fiilin-
deki **-miş** eki fiile, anlatılan eylemin geçmiş zamanda
olduğu anlamını katmıştır.

Fiillerin bildirdiği iş, oluş ve eylemin içinde bu-
lunduğu zamana o fiilin zamanı denir.

Fiillerde temel dört zaman vardır:

a. Geçmiş Zaman: Fiilin bildirdiği iş veya oluşun,
anlatımdan önce gerçekleştiğini anlatan zamandır.

Örnek: O yarışmaya ben de katıldım.

b. Şimdiki Zaman: Fiilin bildirdiği iş, oluş veya
hareket ile anlatımın aynı anda gerçekleştiğini anla-
tan zamandır.

Örnek: Şu an bahçede dolaşıyorum.

c. Gelecek Zaman: Anlatımın önce, fiilde bildi-
rilen iş, oluş ve hareketin daha sonra gerçekleşe-
ceğini anlatan zamandır.

Örnek: Bundan sonra maçlara ben de geleceğim.

d. Geniş Zaman: Eylemde bildirilen iş, oluş ve
hareketin her zaman gerçekleştiğini anlatan
zamandır. Yani sürekli yapılan işleri anlatır.

Örnek: Yazları dil kursuna giderim.

OYUN EĞLENCE

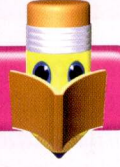

1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Aşağıdaki kelimeleri alfabemizdeki harf sırasına göre sıralayınız.

vatan	düğün
merhamet	nişan
toprak	gelin
tarih	yüzük
şanlı	oyun
millet	kaynana
hürriyet	misafir

Aşağıdaki metni okuyunuz.

ADAM OLMAK

Çok eskiden bir adamın, haylaz ve yaramaz bir oğlu varmış. Adam, çocuğunun her yaramazlığı sonunda: “Oğlum, sen adam olamazsın!” dermiş.

Babasının bu sözü oğlunun çok zoruna gidermiş. Aralarında çıkan bir tartışmadan sonra haylaz oğlan babasına saygısızlık yapmış ve almış başını İstanbul’a gitmiş. Çalışıp, çabalamış. Çeşitli okulları bitirip, bir sürü imtihana girmiş. Sonunda doğduğu şehre vali olmuş.

Daha koltuğuna oturur oturmaz: “Gidin, falan köyde şu isimde biri var, onu derhâl huzuruma getirin.” diye emir vermiş.

Valinin adamları gidip söylenen köydeki ihtiyar Ahmet Efendi’yi bulmuşlar. “Vali seni huzuruna çağırıyor.” diyerek adamı apar topar valinin karşısına çıkarmışlar. Koltuğuna iyice yaslanıp sigarasını tütüren vali, yani bizim haylaz oğlan sormuş:

– Ben kimim? Beni tanıdın mı?

Yaşlı adam büyük bir korku içinde imiş. Oğlunu tanıyamamış.

– Siz vali efendimizsiniz, demiş.

Vali, intikamını almış olmanın gururu içinde:

– Ben senin oğlunum, demiş. Hani sen bana iki sözünün birinde, adam olamazsın, derdin. Bak işte adam oldum; hatta vali bile oldum.

Adamcağız meseleyi hemen anlamış:

– Beni ayağına bunu söylemek için mi çağırdın? Ben sana vali olamazsın değil, adam olamazsın demiştim. Yaşlı insanları ayağına çağırmakla ve onların yanında saygısızca sigara içmekle, insanları küçük görmekle adam olamayacağını gösterdin.

Genç vali hatasını anlamış ve çok üzül-müş. Bundan böyle büyüklere saygıda kusur etmemiş. Yardıma muhtaç olan insanlara yardım etmiş ve adam olmak için elinden geleni yapmış. Anlamış ki vali olmakla adam olunamıyor...

METİN İNCELEME**1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI****1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.**

saygı :

intikam :

vali :

imtihan :

efendi :

2. Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını yazınız. Bu deyimleri cümle içinde kullanınız.

1. ayağına çağırmak
.....
.....
2. adam olmak
.....
.....
3. başını alıp gitmek
.....
.....

3. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. kusur	a. öç
2. yaşlı	b. yaramaz
3. imtihan	c. sınav
4. intikam	d. hata
5. haylaz	e. ihtiyar

2. ANLAMA-KAVRAMA**1. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.**

1. () Eskiden, bir adamın çok terbiyeli bir oğlu varmış.
2. () Çocuk, babasına kızıp evi terketmiş.
3. () Çocuk, vali olduktan sonra babasını makamına çağırmış.
4. () Babası, oğlunun vali olduğunu duyunca çok sevinmiş.
5. () Sonunda, genç vali, hatasını anlamış ve gerçekten adam olmaya karar vermiş.

2. Parantez içinde verilen kelimelerden hangisi okuduğunuz metne göre cümleye uygunsa altını çiziniz.

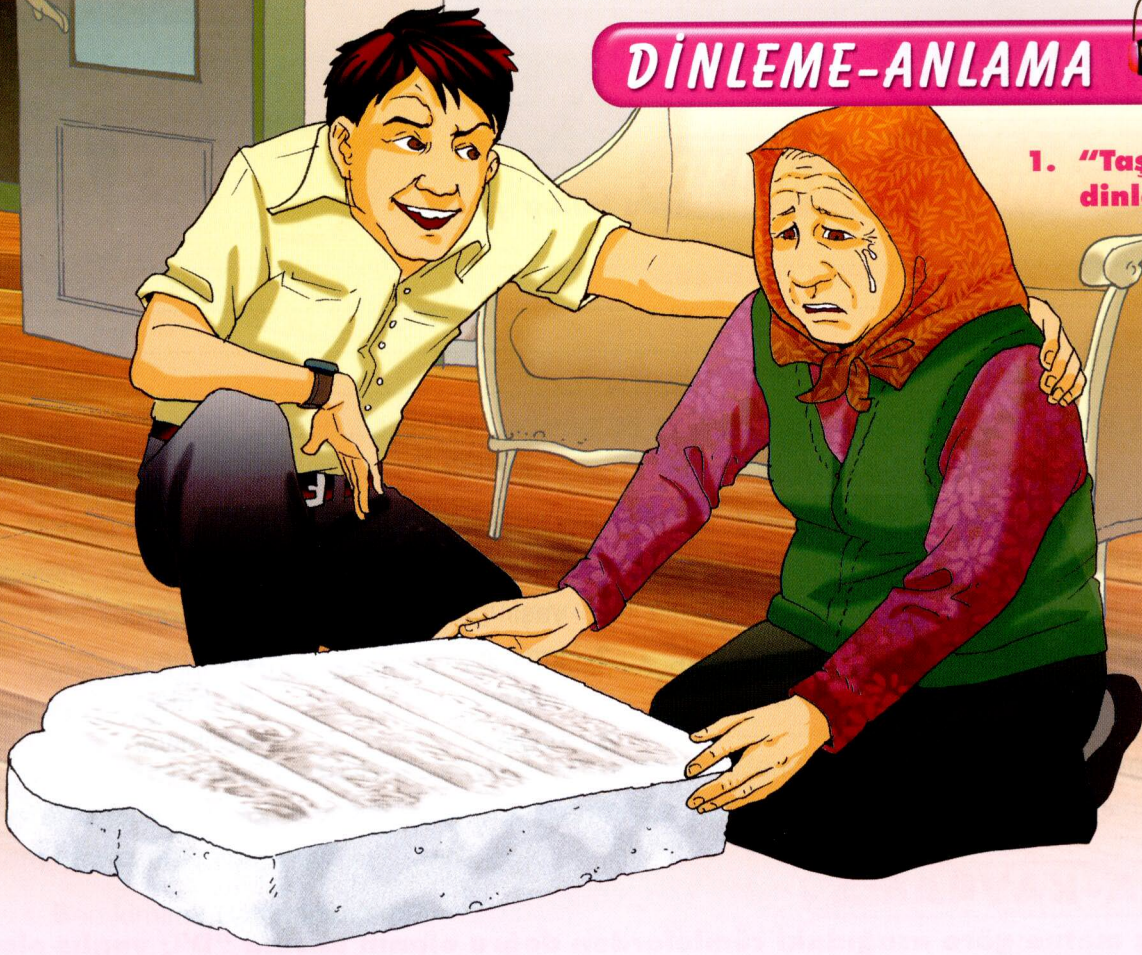
1. Çok eskiden bir adamın çok (çalışkan / yaramaz / suskun) bir oğlu varmış.
2. Sonunda çocuk kendi şehrine (öğretmen / vali / memur) olmuş.
3. Oğlan, babasına "Hani sen bana her zaman (vali / polis / adam) olamazsın derdin!" demiş.
4. Babası yaramaz oğluna "Beni (yanına / ayağına / odana) bunu söylemek için mi çağırdın?" demiş.
5. Çocuk, bundan böyle (küçüklere / insanlara / büyüklere) saygıda kusur etmemiş.

3. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Babası, oğluna niçin "Sen adam olamazsın" diyor?
.....
2. Çocuk, neden babasını huzuruna getirtiyor?
.....
3. Yaşlı adam, oğluna neler söylüyor?
.....
4. Okuduğunuz metinden nasıl bir sonuç çıkarabilirsiniz?
.....
5. Okuduğunuz parçaya göre "adam olmak" ne demektir?
.....

1. "Taş" adlı metni dinleyiniz.

2. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

1. () Adam, hem sigara hem de içki içiyordu.
2. () Adam, içki yüzünden evdeki bütün eşyaları satmaya başlamıştı.
3. () Babaannesi genç adamın hırsızlık yaptığını anlayamamıştı.
4. () Adam, zamanla içki ve sigarayı bıraktı.
5. () Yaşlı kadın, artık bir an önce ölmek istiyordu.

3. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metindeki olay akışına göre sıralayınız.

- Babaannesi, torununun hırsızlık yaptığını anlamış; fakat kimseye söylememişti.
- Birayla başlayan içki bağımlılığı onu hırsızlık yapmaya yöneltmişti.
- İhtiyar kadın, torununun çaldığı tarihî eşyaların üzerindeki yazıları okuyordu.
- Çocuk, en sonunda dedesinin mezar taşını çalmıştı.

4. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Genç adam, neden hırsızlık yapmaya başlamıştı?
.....
2. Kadın, torununun hırsızlık yaptığını bildiği hâlde bunu neden sakladı?
.....
3. Genç adam, daha çok para kazanmak için ne tür eşyalar çalmaya başladı?
.....
4. Genç adam, çaldığı eşyaları niçin yaşlı kadına getiriyordu?
.....
5. Genç adamın en son çaldığı şey neydi?
.....

KONUŞMA

1. "Sen adam olamazsın." sözü doğru bir söz müdür? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Sizin sigara ve içki içen bir arkadaşınız var. Onu bu kötü alışkanlıklarından kurtarmak istiyorsunuz, ne tür tavsiyelerde bulunursunuz? Sınıfta tartışınız.

YAZMA

"Vali olmuşsun; ama adam olamamışsın." sözünden ne anlıyorsunuz? Bir paragrafta yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

OLUMLU VE OLUMSUZ FİİLLER

İş, oluş, hareket, durum ve isteğin yapıldığını veya yapılabileceğini bildiren fiillere olumlu; yapılmadığını veya yapılmayacağını bildiren fiillere olumsuz fiil denir. Fiillere olumsuzluk anlamı fiil kök ya da gövdelerine "-me, -ma, -maz, -mez" olumsuzluk ekinin getirilmesiyle kazandırılır.

* Olumsuzluk eki; fiile, fiil kök veya gövdesinden sonra gelir.

zıpla - ma - dı

fiil kökü olumsuzluk eki

Olumlu fiil

geldik
pişirir

Olumsuz fiil

gelmedik
pişirmez

Açıklama: Olumsuzluk eki, şimdiki zamanlı fiillere getirildiğinde "-yor" ekinin etkisiyle daralır "-ma, -me"; "-mı, -mi, -mu, -mü" olur:

Olumlu fiil

biliyor
anlatıyorum

Olumsuz fiil

bilmiyor
anlatmıyorum

Dikkat! Geniş zamanla çekimlenen olumsuz fiillerde geniş zaman ekleri "-ar, -er, -r" bulunmaz. Bu eklerin yerini 1. tekil ve çoğul şahıslarda (-me, -ma) diğer şahıslarda "-mez, -maz" alır.

Olumlu

düşün-ür
bilgilendir-ir-im

Olumsuz

düşün-mez
bilgilendir-me-m

* Bir fiilin kötü bir durumu veya olayı anlatması "olumsuz fiil" olduğu anlamına gelmez. Fiilin olumsuz olabilmesi için olumsuzluk ekini alması gerekir.

Takımın kalecisi sakatlandı. (olumlu fiil)

Takımın kalecisi sakatlanmadı. (olumsuz fiil)

OYUN EĞLENCE

1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz.

1. sigara	a. almak
2. alkol	b. içmek
3. kumar	c. etmek
4. yalan	d. oynamak
5. kavga	e. söylemek
6. saygı	f. konuşmak
7. doğru	g. göstermek
8. iyilik	h. olmak
9. yardım	ı. etmek
10. düzenli	i. yapmak